

Φυτοφάρμακα σε φρούτα και λαχανικά

2011-05-12 17:10:07

Είναι γεγονός ότι η καλλιέργεια της γης πραγματοποιείται με σύγχρονα μέσα, με τη βοήθεια της επιστήμης και με τη χρήση διαφόρων μέσων. Μερικά απ' αυτά είναι η εντατικοποίηση των καλλιεργειών, η μονοκαλλιέργεια, η υπερβολική άντληση των υπόγειων νερών, η χρήση λιπασμάτων και φυτοφαρμάκων κ.ά. Υπάρχουν όμως ανησυχίες ότι τα φυτοφάρμακα που χρησιμοποιούνται για να ελέγξουν τα παράσιτα στις συγκομιδές τροφίμων είναι επικίνδυνα στους ανθρώπους που καταναλώνουν εκείνα τα τρόφιμα. Πολλές συγκομιδές φρούτων και λαχανικών περιέχουν υπολείμματα φυτοφαρμάκων ακόμα και μετά το πλύσιμο τους. Γεγονός που εγκυμονεί κινδύνους, όπως η πιθανή τοξικότητα στους ανθρώπους (εργαζόμενους και καταναλωτές) αλλά και στα ζώα ή τα προϊόντα τους.

Ένα **φυτοφάρμακο** μπορεί να είναι μία **χημική ουσία**, ένας βιολογικός παράγοντας (όπως ένας ιός ή κάποια βακτηρίδια), ή και μία συσκευή που χρησιμοποιείται ενάντια σε οποιοδήποτε παράσιτο. Τα φυτοφάρμακα μπορούν γενικά να ταξινομηθούν ως **συνθετικά** φυτοφάρμακα ή ως **βιολογικά** φυτοφάρμακα. Με μια πιο σαφή ματιά τα διακρίνουμε σε:

Αλγοκτόνα (Algaecides) που περιέχουν θειικό χαλκό

Πτηνοκτόνα (Avicides)

Βακτηριοκτόνα (Bactericides)

Μυκητοκτόνα

Ζιζανιοκτόνα

Εντομοκτόνα (Ovicides, Larvicides, Adulticides)

Ακαριοκτόνα (Miticides)

Μαλακιοκτόναγια (Molluscicides)

Νηματοδοκτόνα (Nematicides)

Τρωκτικοκτόνα

Όπως έχουν καταδείξει επιστημονικές έρευνες, οι επιδράσεις των φυτοφαρμάκων στα φρούτα και λαχανικά που καταναλώνουμε, είναι σημαντικές, οι περισσότερες είναι μακροχρόνιες, αλλά σε μερικές περιπτώσεις και άμεσες. Οι άμεσες προέρχονται κυρίως από **δηλητηριάσεις** με φυτοφάρμακα, είτε λόγω κακής χρήσης είτε λόγω λάθους φύλαξης, είτε λόγω άγνοιας και επιφέρουν το θάνατο ή προκαλούν ανεπανόρθωτες βλάβες στην υγεία όσων έχουν δηλητηριαστεί.

Επίσης, έχουν σημειωθεί αρκετά ατυχήματα με διαρροή επικίνδυνων ουσιών που χρησιμοποιούνται σε εργοστάσια για την κατασκευή φυτοφαρμάκων με αποτέλεσμα το θάνατο πολλών ανθρώπων και την πρόκληση **βλαβών στον οργανισμό** πολύ περισσότερων (όπως στο Μοπάλντ της Ινδίας το 1984)

Οι μακροχρόνιες αρνητικές συνέπειες που προκαλούνται στην υγεία μας από τη χρήση τους είναι περισσότερες κι αφορούν το σύνολο της ανθρωπότητας. Τα υπολείμματα των επικίνδυνων ουσιών από τις οποίες αποτελούνται τα φυτοφάρμακα, περνάνε, πριν προλάβουν να διασπαστούν, μέσα από την τροφική αλυσίδα στον ανθρώπινο οργανισμό με τη λήψη φυτικών τροφών ή με προϊόντα ζώων (γάλατα, κρέατα κ.ά.). Ειδικότερα, τα ζώα τρέφονται με φυτικές τροφές και έτσι φτάνουν σ' αυτά οι βλαβερές ουσίες. Φαίνεται δε, ότι δρουν αθροιστικά αφού με την κατανάλωση πολλών προϊόντων με το πέρασμα των χρόνων, συσσωρεύονται στον οργανισμό μας.

Οι κυριότερες επιπτώσεις που προκαλούνται στον ανθρώπινο οργανισμό είναι: προβλήματα στο **νευρικό** και **αναπνευστικό** σύστημα, βλάβες στο **συκώτι** και τα **νεφρά**, προβλήματα στην

αναπαραγωγή, διάφορες **αλλεργίες**, επιδράσεις στο **αίμα**, πρόκληση **καρκίνου** διαφόρων μορφών κ.ά. Βέβαια, αυτές οι επιπτώσεις γίνονται πιο ορατές και πιο άμεσες όταν γίνεται αλόγιστη χρήση των φυτοφαρμάκων, όταν δεν υπάρχει έλεγχος όσον αφορά την ποιότητα, την ποσότητα και τη χρονική διάρκεια χρήσης τους.

Ο κίνδυνος «παραμονεύει» όταν μικρές ποσότητες από αυτά παραμένουν στα γεωργικά προϊόντα και έτσι περνούν στην τροφή μας. Τα ανώτατα όρια που επιβάλλονται στα υπολείμματα φυτοφαρμάκων από τη νομοθεσία αποσκοπούν στον περιορισμό της έκθεσης σε αυτά και στην εξάλειψη απαράδεκτων κινδύνων για την υγεία μας. Παράλληλα, υπάρχουν ορισμένες απλές ενέργειες που μπορούν να προστατεύσουν τον καταναλωτή από το κίνδυνο κατανάλωσης υπολειμμάτων βλαβερών ουσιών στα τρόφιμα. Μερικές από αυτές είναι:

Τα φρούτα και τα λαχανικά πρέπει να **πλένονται καλά** με αραιωμένο σαπούνι ή ξίδι

Η αποφλοιώση δεν είναι απαραίτητη, όταν γίνεται όμως μειώνει τα υπολείμματα που πιθανόν να υπάρχουν.

Πριν το στύψιμο ορισμένων φρούτων καλό είναι να **απομακρύνεται η φλούδα**.

Η αφαίρεση των **εξωτερικών φύλλων** από διάφορα λαχανικά όπως λάχανο, μαρούλι κ.ά. είναι χρήσιμη ενέργεια.

Το ζεμάτισμα ή ο **βρασμός** πολλών λαχανικών μειώνει τα επίπεδα φυτοφαρμάκου σε αυτά.

Η διατροφή μας με ποικιλία φρούτων ή λαχανικών, μειώνει τον κίνδυνο αφού δε θα καταναλώνουμε ένα είδος στο οποίο μπορεί να υπάρχει συγκέντρωση ενός συγκεκριμένου φυτοφαρμάκου.

Δεν πρέπει με κανένα τρόπο να τρώμε φρούτα ή λαχανικά τα οποία θα συλλέξουμε από κάποιο χωράφι, χωρίς να ξέρουμε αν και πότε έχουν ραντιστεί με φυτοφάρμακα.

Ιδιαίτερα τα παιδιά που μένουν ή παίζουν κοντά σε περιοχές με δέντρα ή άλλες καλλιέργειες, θα πρέπει να αποφεύγουν να τρώνε καρπούς από αυτές.

Από την **1η Σεπτεμβρίου 2008**, νέες ρυθμίσεις επιβάλλουν σε όλη την Ευρωπαϊκή Ένωση εναρμονισμένα ανώτατα όρια για τα υπολείμματα φυτοφαρμάκων στα τρόφιμα. Με τις νέες ρυθμίσεις επιδιώκεται να εξασφαλιστεί η **προστασία των καταναλωτών** και να διευκολυνθούν οι εμπορικές συναλλαγές και οι εισαγωγές. «Τα τρόφιμα που παράγονται ή εισάγονται σε ένα κράτος μέλος πρέπει να είναι ασφαλή για τους καταναλωτές σε όλα τα κράτη μέλη», δήλωσε για το ζήτημα η Επίτροπος Υγείας Ανδρούλλα Βασιλείου.

Η νομοθεσία για τα υπολείμματα των φυτοφαρμάκων καλύπτει περίπου 1.100 φυτοφάρμακα που χρησιμοποιούνται στη γεωργία εντός και εκτός της Ευρωπαϊκής Ένωσης και καθορίζει τα ανώτατα όρια υπολειμμάτων για ευρύ φάσμα προϊόντων, όπως το κρέας, το γάλα, τα φρούτα και τα λαχανικά, τα μπαχαρικά και οι ζωοτροφές, τόσο νωπά όσο και μεταποιημένα, προσαρμοσμένα με τρόπο ώστε να λαμβάνεται υπόψη η διάλυση ή η συμπύκνωση κατά τη μεταποίηση.

Κατά το παρελθόν, η ΕΕ καθόριζε τα όρια για ορισμένα φυτοφάρμακα ενώ οι επιμέρους χώρες ήταν αρμόδιες για τον καθορισμό άλλων. Υπολείμματα που υπερέβαιναν το όριο σε μια χώρα γίνονταν δεκτά σε άλλη, ενώ για ορισμένα φυτοφάρμακα δεν υπήρχε κανένα όριο. Η έλλειψη ομοιομορφίας δημιουργούσε σύγχυση τόσο στους εμπόρους όσο και στους καταναλωτές.

Για τον καθορισμό των νέων ορίων έχουν ληφθεί υπόψη οι ανάγκες των πιο ευάλωτων κοινωνικών ομάδων, όπως τα **βρέφη** και τα **παιδιά**, ενώ αναγνωρίζεται η απόλυτη προτεραιότητα της ασφάλειας των τροφίμων έναντι της φυτικής προστασίας. Οι κυβερνήσεις των κρατών μελών είναι υπεύθυνες για την εφαρμογή της νομοθεσίας και η Επιτροπή παρακολουθεί τη συμμόρφωσή τους.

Τέλος, τα όρια ανοχής υπολειμμάτων ορίζονται βάσει επιστημονικών αξιολογήσεων του κινδύνου που προκύπτουν από τοξικολογικές μελέτες, προτού να μπορέσει να καταχωρηθεί ένα φυτοφάρμακο. Εντούτοις, τα αποτελέσματα εξετάζονται για τα ενιαία φυτοφάρμακα, και υπάρχουν λίγες

πληροφορίες για πιθανή συνεργιστική δράση υπολειμμάτων πολλών φυτοφαρμάκων μαζί, είτε στις καλλιέργειες, είτε στον αέρα, είτε στο νερό.

Γράφει η **Εύα Τσακμάκη**, Τεχνολόγος Τροφίμων

Πηγή: www.mednutrition.gr

 Share / Save